

ΜΥΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

Πρόταση για άμεση επίλυση των χρόνιων προβλημάτων αδειοδότησής τους

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΡΔΑΣ *

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΣΥΡΙΖΑ Β ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΚΑΙ Η ΛΥΣΗ ΤΟΥ

1.1 Εισαγωγή

Η μυδοκαλλιέργεια είναι ένας από τους πιο σημαντικούς κλάδους της πρωτογενούς παραγωγής της χώρας μας και από τους δυναμικότερους της ελληνικής οικονομίας. Η ετήσια παραγωγή ξεπερνά της 20.000 τόνους ετησίως και το μεγαλύτερο τμήμα της εξάγεται στην ΕΕ. Η μεγαλύτερη ποσότητα μυδιών της χώρας παράγεται στο Θερμαϊκό Κόλπο. Παρόλα αυτά, οι μυδοκαλλιέργειες στη χώρα, αντιμετωπίζουν εδώ και 17 χρόνια προβλήματα γραφειοκρατίας μοναδικά στο είδος τους, που εμποδίζουν την εύρυθμη λειτουργία του κλάδου. Ανεφάρμοστοι θεσμοί, δυσκαμψίες, αγκυλώσεις, σε συνδυασμό με τη αδιαφορία της πολιτικής ηγεσίας οδήγησαν έως σήμερα στην **αδυναμία αδειοδοτήσεων, στην άνθιση των παρανόμων εκμεταλλεύσεων και στην απώλεια σημαντικών εσόδων για το Δημόσιο.**

Σημειωτέον ότι ήδη η ΕΕ (Γεν Δ/ση Υγείας & Προστασίας του Καταναλωτή) από το 2012 έχει αναρτήσει στο σύστημα EUPILLOT –μετά από καταγγελία που έχει δεχθεί – την Υπόθεση EUPILLOT 3131/12/SNCO που αφορά σε παράνομες μονάδες, οι οποίες δεν ελέγχονται και δεν παρακολουθούνται από τις Αρχές και δεν τηρούν τους Κανόνες ή τους Κανονισμούς Υγιεινής της ΕΕ. Είναι αυταπόδεικτο ότι εάν προκληθεί κάποιο εκτεταμένο περιστατικό δηλητηρίασης εντός ή εκτός της ελληνικής επικράτειας, κινδυνεύει να καταστραφεί ο κλάδος της ελληνικής μυδοκαλλιέργειας και η Ελλάδα να αντιμετωπίσει βαριά πρόστιμα.

Με το νόμο 2742/1999 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» προβλέφθηκε για πρώτη φορά ότι η υδατοκαλλιέργεια επιτρέπεται να ασκείται μόνο σε Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων

(ΠΟΑΠΔ) και ειδικότερα σε περιοχές ανάπτυξης μονάδων υδατοκαλλιέργειών. Μετά και την έκδοση της ΚΥΑ 31722/4-11-2011 «Έγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού» (ΕΠΧΣΑΑΥ). οι περιοχές αυτές ορίστηκαν ως **Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιέργειών (Π.Ο.Α.Υ)**. Αυτές καθορίζονται από τα αρμόδια υπουργεία. Παρόλα αυτά **μετά από 17 σχεδόν χρόνια από την έκδοση του Ν 2742/1999 και 6 χρόνια μετά την δημοσίευση της ανωτέρω ΚΥΑ 31722/4-11-2011 (ΕΠΧΣΑΑΥ) ΟΥΔΕΜΙΑ ΠΟΑΥ θεσμοθετήθηκε.** Αυτό, οφείλει να μας προβληματίσει και οφείλουμε να το υπερκεράσουμε με άλλες μεθόδους τα υφιστάμενα εμπόδια, εξέλιξη που θα οδηγήσει στην ταχεία αδειοδότηση των μυδοκαλλιέργειών.

Η **μυδοκαλλιέργεια συνιστά παραγωγική δραστηριότητα φιλική προς το περιβάλλον** και διέπεται σήμερα από το γενικότερο νομοθετικό πλαίσιο που αφορά στην υδατοκαλλιέργεια (Ν 4282/2014 «Ανάπτυξη υδατοκαλλιέργειών και άλλες διατάξεις». Παρά την αναντίρρητη συνεισφορά γενικά του κλάδου της υδατοκαλλιέργειας στην ελληνική οικονομία και την υπό προϋποθέσεις και κανόνες χαμηλή οχληρότητα για το περιβάλλον, συναντώνται συχνά συγκρούσεις με χερσαίες δραστηριότητες που διεκδικούν την χρήση των ακτών (οικιστικές, τουριστικές), λόγος για τον οποίο ήδη από το έτος 1999 με το Νόμο 2742/1999 ορίστηκε για πρώτη φορά ότι η υδατοκαλλιέργεια επιτρέπεται να ασκείται μόνο σε Περιοχές Ανάπτυξης Μονάδων Υδατοκαλλιέργειών (ΠΟΑΥ). Παρήλθαν 17 ολόκληρα χρόνια πλήρους αδράνειας και πάγιας νομολογίας του ΣτΕ που με σειρά αποφάσεών του ακύρωνε τις διοικητικές πράξεις αδειοδότησης των νέων μονάδων υδατοκαλλιέργειας ανά την Ελλάδα λόγω του ότι δεν είχε θεσπιστεί ακόμη από την πολιτεία Π.Ο.Α.Υ και συνεπώς εκρίνετο ότι λειτουργούσαν παράνομα, παρόλο που ήταν και ευθύνη της πολιτείας να ορίσει τις Π.Ο.Α.Υ.

1.2 Τα σημερινά δεδομένα

*Καμία απολύτως ΠΟΑΥ δεν έχει θεσμοθετηθεί σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια.

*Οργανωμένα συμφέροντα αποτρέπουν συστηματικά και με την ευθύνη των διοικητικών οργάνων την ίδρυση και θεσμοθέτηση έστω και μιας από τις προτεινόμενες ΠΟΑΥ.

*Λόγω της αναγνωριζόμενης δυσχέρειας στην ολοκλήρωση και θεσμοθέτηση των ΠΟΑΥ έχει δοθεί παράταση στην θεσμοθέτηση τους έως και τις 3-11-2019 βάσει του νόμου 4366/2016 «Κύρωση: α)και άλλες διατάξεις», άρθρο 15 και μέχρι τότε καμία νέα μονάδα δεν μπορεί να ιδρυθεί νόμιμα στις ΠΑΥ Α, ούτε ήδη υφιστάμενη να αυξήσει τη δυναμικότητά της.

*Άμεσο και φυσικό αποτέλεσμα των ανωτέρω είναι η κάμψη και η τρώση ενός δυναμικού παραγωγικού κλάδου για λόγους που αφορούν στην γραφειοκρατία, στην ευθυνοφοβία και στην εξυπηρέτηση της άναρχης κατάστασης στον γενικότερο κλάδο της υδατοκαλλιέργειας που υπάρχει σήμερα σε βάρος της εθνικής οικονομίας, της αναπτυξιακής πορείας του κλάδου και του περιβαλλοντικού αποθέματος, καθώς και της ενίσχυσης του προϊόντος υδατοκαλλιέργειας σε σχέση με αυτό των ανταγωνιστικών χωρών.

Στην ΚΥΑ 31722/4-11-2011 η συμμετοχή των συλλόγων υδατοκαλλιεργητών στους φορείς διαχείρισης των ΠΟΑΥ δεν είναι υποχρεωτική. Αυτό είναι ένα από τα στοιχεία που οδηγούν σε κωλυσιεργίες. Φορέας διαχείρισης ΠΟΑΥ δεν συστήνεται λόγω της ακατάλληλης δομής που έχει υιοθετηθεί. Ειδικότερα, συμμετέχουν Δήμαρχοι και δε συμμετέχουν οι μυδοκαλλιεργητές στα όργανα διοίκησής του. Έχει κολλήσει το όλο σύστημα σε μια απερίγραπτη γραφειοκρατία, ενώ υπάρχει αδιαφορία ως προς τη σύστασή της εκ μέρους των Δημάρχων, εξέλιξη που δικαιολογείται και από την έλλειψη χρημάτων με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία του φορέα. **Με βάση τα παραπάνω δεδομένα ολόκληρο το σύστημα της αδειοδότησης νέων μονάδων μυδοκαλλιέργειας (και υδατοκαλλιέργειας γενικότερα) έχει βραχυκυκλωθεί εις βάρος τους εθνικού συμφέροντος.**

1.3 Υπάρχουσα κατάσταση. Μελέτη περίπτωσης σε Χαλάστρα, Κύμينا και Ημαθία

Σύμφωνα με το (ΕΠΧΣΑΑΥ) στον Θερμαϊκό Κόλπο υπάρχουν χωροθετημένες δύο Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιέργειών (ΠΑΥ) με οστρακοκαλλιέργειες, η ΠΑΥ Α16 που περιλαμβάνει της θαλάσσιες περιοχές της ΠΕ Πιερίας, της ΠΕ Ημαθίας και των Κυμίνων ΠΕ Θεσσαλονίκης, και η ΠΑΥ Α17 στην οποία ανήκουν οι θαλάσσιες περιοχές της Χαλάστρας και της Μηχανιώνας ΠΕ Θεσσαλονίκης. Σε αυτές προωθούνται για θεσμοθέτηση δύο ΠΟΑΥ, η ΠΟΑΥ της Πιερίας (που περιλαμβάνει την περιοχή της Πιερίας) και η ΠΟΑΥ Θερμαϊκού Κόλπου (περιλαμβάνει περιοχές Ημαθίας, Κυμίνων, Χαλάστρας και Μηχανιώνας).

Εδώ και 13 χρόνια έχει ξεκινήσει η διαδικασία για τη θεσμοθέτηση δύο Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιέργειών (ΠΟΑΥ) εντός των ΠΑΥ Α16 και Α17. Έως σήμερα δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία θεσμοθέτησής τους, η οποία θα πρέπει να γίνει έως τις 3-11-2019 σύμφωνα με το Ν.4366/2016, άρθρο 15, ούτε υπάρχει στον ορίζοντα κάποια πρόβλεψη για το χρόνο ολοκλήρωσής της.

Ειδικά στην περιοχή της Χαλάστρας, η δυναμικότερη σε όλη την Ελλάδα, η παράλειψη νομοθέτησης και η ύπαρξη νομοθετικού κενού για το μεσολαβούν χρονικό διάστημα έως της θεσμοθέτησης της ΠΟΑΥ έχει τα εξής επακόλουθα:

Ήδη από το έτος 1989 λειτουργούσαν στην περιοχή –όπου παραδοσιακά ασκείται η μυδοκαλλιέργεια και είναι πρωτοπόρα τόσο στην έναρξη ασκήσεως της δραστηριότητας, όσο και στην τεχνογνωσία και στην ποιότητα του προϊόντος που παράγει- **48 σε αριθμό πασσαλωτές** μονάδες μυδοκαλλιέργειας. Αργότερα, και από το 1991, αδειοδοτήθηκαν και **23 πλωτές μονάδες** στην ίδια περιοχή. Κατόπιν σχεδιασμού και αποτύπωσης με ακριβείς γεωγραφικές συντεταγμένες από το τότε ΥΠΕΧΩΔΕ, προβλέφθηκαν **27 νέες πλωτές μονάδες και η τότε Νομαρχία Θεσσαλονίκης** κάλεσε τους παραγωγούς να υποβάλουν αιτήσεις για μίσθωση και αδειοδότηση των νέων μονάδων. Το έτος 1999 με την θέσπιση του νομικού καθεστώτος των ΠΟΑΥ και την πρόβλεψη θεσμοθέτησης της αντίστοιχης ΠΟΑΥ Χαλάστρας, έπαυσε η αρχόμενη ως άνω διαδικασία παραχώρησης των νέων πλωτών μονάδων, για τον λόγο ότι θα έπρεπε η παραχώρηση αυτή να γίνει μετά την σύσταση της ΠΟΑΥ και τη σύμφωνη γνώμη του φορέα της. Η ΠΟΑΥ προέβλεπε τις 27 πλωτές μονάδες μυδοκαλλιέργειας που ήδη είχε αποτυπώσει το ΥΠΕΧΩΔΕ καθώς επίσης 180 νέες μονάδες πασσαλωτών εκτάσεως 1,5 στρεμμάτων η κάθε μία. Κατόπιν τούτου, οι

αρμόδιες αρχές έπαυσαν να ανανεώνουν τις άδειες λειτουργίας και των πασσαλωτών με το πρόσχημα ότι η ΠΟΑΥ προβλέπει **180 νέες θέσεις** και σε αυτές θα έπρεπε να τοποθετηθούν οι ενδιαφερόμενοι παραγωγοί μετά την ολοκλήρωσή της. Εκτιμώμενος χρόνος αναμονής τότε για την ολοκλήρωση της εγκατάστασης στις νέες θέσεις: Το πολύ 1 έτος. Οι παραγωγοί των πασσαλωτών μονάδων δεν αντέδρασαν, διότι πείστηκαν στην διαβεβαίωση των αρμοδίων ότι σύντομα θα μπορέσουν να παράγουν υπό καλύτερες συνθήκες στις νέες μονάδες πασσαλωτών της ΠΟΑΥ. Παρήλθαν **έκτοτε 17 χρόνια** και ακόμη αναμένεται η απόδοση στους παραγωγούς της Χαλάστρας που δραστηριοποιούνταν στα πασσαλωτά των αντίστοιχων μονάδων που προέβλεπε και προβλέπει η ΠΟΑΥ και δικαιούνταν να λάβουν. Η πρωτοφανής αυτή αδράνεια υπήρξε η αιτία για την σταδιακή ανάπτυξη παράνομα λειτουργούντων μονάδων και τον εκτροχιασμό του κλάδου ως εκτίθεται κατωτέρω. Μόνο στο θαλάσσιο πάρκο της Χαλάστρας αναπτύσσονται και λειτουργούν σήμερα νόμιμα αδειοδοτημένες 23 (πλωτές) μονάδες μυδοκαλλιέργειας με το σύστημα longline, ενώ ταυτόχρονα υφίστανται και λειτουργούν από 15ετίας **παράνομες μονάδες** μυδοκαλλιέργειας που καλύπτουν έκταση **τριπλάσια των νομίμων**, άναρχα εγκατεστημένες περιμετρικά των νομίμων μονάδων, όπως προκύπτει από την από 31/7/2014 έκθεση της Κτηματικής Υπηρεσίας Θεσσαλονίκης.

Εκτός του θαλάσσιου πάρκου της Χαλάστρας, και οι λοιποί παραγωγοί Κυμίνων και Ημαθίας είναι και αυτοί εγκλωβισμένοι σε περιορισμό της παραγωγής τους έως την ολοκλήρωση της ΠΟΑΥ Θερμαϊκού Κόλπου. Από το 1999 οι παραγωγοί των πασσαλωτών μονάδων μυδοκαλλιέργειας των Κυμίνων αναμένουν και αυτοί να λάβουν μονάδες σε αντικατάσταση των καταργηθέντων πασσαλωτών, των οποίων οι διοικητικές πράξεις μίσθωσης και αδειοδότησης δεν ανανεώθηκαν εν αναμονή ολοκλήρωσεως της ΠΟΑΥ και της ίδρυσης των πασσαλωτών μονάδων που προβλέπει.

Υφίσταται γενικά ανάσχεση της παραγωγής και της ανάπτυξης του κλάδου εξαιτίας ακριβώς της έλλειψης και της παραμικρής ακόμη προόδου στη σύσταση των ΠΟΑΥ, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν. Κατ' ουσίαν, δεν παράγεται το πολύτιμο εξαγωγίμο αυτό εθνικό προϊόν από πρόθυμους και έμπειρους παραγωγούς για τον λόγο ότι η πολιτεία δε νομοθετεί, δεν επιτρέπει, δεν δρα.

1.4 Προτεινόμενη λύση

Η παραπάνω διαμορφωθείσα κατάσταση δεν παρέχει περιθώρια άλλων καθυστερήσεων στην αντιμετώπιση του προβλήματος και χρήζει άμεσης επίλυσης. Η πρόταση των παραγωγικών μυδοκαλλιεργητικών συλλόγων και της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας αφορά στην άμεση -και προ της περάτωσης υλοποίησης της προβλεπόμενης Π.Ο.Α.Υ Θερμαϊκού Κόλπου- εκμίσθωση των εκτάσεων που προβλέπονται από τη σχετική τεχνική μελέτη της Π.Ο.Α.Υ, στις οποίες, πλην των νόμιμα αδειοδοτημένων μονάδων προβλέπεται να εγκατασταθούν και νέες πλωτές μονάδες μυδοκαλλιέργειας, σύμφωνα με τις υφιστάμενες μελέτες (βλ. Μελέτη ΥΠΕΚΑ με θέμα τη «Στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του ΕΠΧΣΑΑ για τις μυδοκαλλιέργειες» του Μαρτίου 2011). Ήδη με το υπ. Αριθμ. Πρωτ 46318/15-6-2015 έγγραφό της η Δ/ση Αγροτικών Υποθέσεων ΚΜ της ΑΔΜΘ έχει θέσει προς τη Γεν. Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος και στη Γεν. Δ/ση Βιώσιμης Αλιείας του ΥΠΑΠΕΝ την πρόταση εκμίσθωσης υδάτινων εκτάσεων για την ίδρυση νέων μονάδων που προβλέπονται στην τεχνική μελέτη της Π.Ο.Α.Υ Θερμαϊκού κόλπου για την περιοχή της Χαλάστρας.

Στις εκτάσεις που αφορούν στις νέες μονάδες, οι οποίες είναι ήδη οριοθετημένες από την σχετική τεχνική μελέτη, υπάρχουν εγκαταστημένα τμήματα των παράνομων σήμερα μονάδων, οι οποίες έχουν δημευθεί (Απόφαση 37591/1-6-2016 του ασκούντα καθήκοντα ΓΓ της ΑΔΜΘ). Τα τμήματα αυτά θα εκμισθωθούν σε μικρούς παραγωγούς, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες. Αυτοί θα έχουν την ευκαιρία, κατ' αυτόν τον τρόπο, να αποκτήσουν δικαίωμα εκμετάλλευσης βιώσιμης μονάδας αποκτώντας και τη νόμιμη αδειοδότηση. **Προτείνεται λοιπόν η τροποποίηση του Ν 2742/1999, της ΚΥΑ 31722/4-11-2011 και του Ν. 4366/2016. Επίσης, με την κατάθεση σχετικής νομοθετικής ρύθμισης, του Ν. 4282/2014, δίνεται η δυνατότητα για την ίδρυση/εγκατάσταση α) νέων μονάδων μυδοκαλλιέργειας για ΠΑΥ Α που προβλέπονται στις τεχνικές μελέτες των Π.Ο.Α.Υ. και β) υδατοκαλλιέργειας για ΠΑΥ Β, στις θαλάσσιες περιοχές που δεν έχει θεσμοθετηθεί ακόμη Π.Ο.Α.Υ. ή/και δεν έχει συσταθεί ο προβλεπόμενος φορέας της. Αυτό δικαιολογείται από την προάσπιση του δημόσιου συμφέροντος, την προστασία του περιβάλλοντος και την οικονομική ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας, καθώς και τον περιορισμό της αυθαίρετης υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας που παρουσιάζεται. Καθ' υπέρβαση, λοιπόν, των υφιστάμενων διατάξεων αναφορικά**

με την αδειοδότηση νέων μονάδων μυδοκαλλιέργειών στις ΠΑΥ Α και υδατοκαλλιέργειών για τις ΠΑΥ Β όπως και για τη διαχείριση των θαλάσσιων υδάτινων εκτάσεων όπου εκεί θα αναπτυχθούν, έως τη θεσμοθέτηση των Π.Ο.Α.Υ και τη σύσταση των οικείων φορέων τους, οι άδειες θα εξακολουθούν να εκδίδονται από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, οι οποίες επιπλέον μαζί με τους καθ' ύλην συναρμόδιους φορείς θα έχουν και τη διαχείριση της θαλάσσιας υδάτινης έκτασης.

Η θεσμοθέτηση των Π.Ο.Α.Υ βάσει του ν 3889/10, απαιτεί Π.Δ. Βάσει του ν. 4282/14 ανατίθεται στο φορέα της ΠΟΑΥ η διαχείριση της Π.Ο.Α.Υ. Η μη σύσταση του φορέα εδώ και 17 χρόνια βραχυκυκλώνει τα πάντα καθώς δεν προωθείται η πρόταση για θεσμοθέτηση Π.Ο.Α.Υ.

Πρέπει να έχουμε υπόψη τα ακόλουθα:

Στις ΠΑΥ Α οι άδειες για νέες μυδοκαλλιέργειες, θα εκδίδονται εκεί όπου υπάρχουν σχετικές μελέτες για τις προτεινόμενες προς θεσμοθέτηση Π.Ο.Α.Υ. Θα λαμβάνεται επίσης υπόψη ο προβλεπόμενος αριθμός των μονάδων μυδοκαλλιέργειών στην περιοχή (Βλ. Πίνακα 2 της Απόφασης 31722/4-11-2011).

Επίσης, ως προς τους υφιστάμενους Νόμους σημειώνονται καταρχάς τα ακόλουθα:

Νόμος 4282/2014 και άρθρα 6 (περί Π.Ο.Α.Υ.), άρθρο 8 (περί επέκτασης, μετεγκατάστασης και άδεια ίδρυσης), άρθρο 17 (Συναρμόδιων υπηρεσιών και φορέα ΠΟΑΥ), άρθρο 20 (περί άδειας ίδρυσης και λειτουργίας μονάδας υδατοκαλλιέργειας) και άρθρο 21 (χορήγηση άδειας). Ο συνδυασμός αυτών των άρθρων μπορεί να επιτρέψει την αδειοδότηση νέων, από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση. Σύμφωνα με την πρότασή μας, όπως εκτίθεται ακολούθως, η μη ύπαρξη του φορέα διαχείρισης της Π.Ο.Α.Υ. δεν αποτελεί όρο/προϋπόθεση για την αδειοδότηση νέων πλωτών μονάδων, στην περίπτωση που δεν έχει θεσμοθετηθεί Π.Ο.Α.Υ.

Νόμος 4366/2016 Το άρθρο 15 παρ. 1, προβλέπει ολοκλήρωση θεσμοθέτησης της Π.Ο.Α.Υ εντός δετίας από τις 4-11-2011 (ημερομηνίας ισχύος της **ΚΥΑ αριθ. 31722/4-11-011**).

Νόμος 2742/1999 Τροποποίηση άρθρο 10, παρ 1.2 εδάφιο 1 και η ΚΥΑ αριθ. 31722/4-12011. Τροποποίηση άρθρου 6 Β α. Επαναλαμβάνεται το εξής: Αν δεν αλλάξει η σύνθεση του φορέα Π.Ο.Α.Υ με την εισαγωγή και των μυδοκαλλιεργητών στον φορέα διαχείρισης, το όργανο αυτό δεν πρόκειται να λειτουργήσει

αποτελεσματικά ή ορθότερα δεν πρόκειται να λειτουργήσει. Προτείνεται η υποχρεωτική συμμετοχή των μυδοκαλλιεργητών στον φορέα της ΠΟΑΥ.

ΚΥΑ αριθ. 31722/4-12011. Τροποποίηση άρθρου 5 Ι. Ο έλεγχος ποιότητας των νερών και των περιβαλλοντικών συνθηκών, μπορεί να πραγματοποιηθεί και πριν τη θεσμοθέτηση των Π.Ο.Α.Υ, αλλά υπό την επίβλεψη των καθ' ύλην αρμόδιων φορέων και βάσει α) των υφιστάμενων μελετών και β) της πραγματικής κατάστασης που ισχύει.

ΚΥΑ αριθ. 31722/4-12011. Τροποποίηση Άρθρου 5 ΙΙ. Να θεωρηθούν οι Π.Ο.Α.Υ, που περιγράφονται στις τεχνικές μελέτες του ΕΠ «Αλιεία 2000-2006» του Πίνακα 2, ως δεδομένες και κατάλληλες για αδειοδότηση νέων μονάδων, εφόσον α) ήδη υπάρχουν μελέτες ή β) ενισχυτικά με το (α) λειτουργούν ήδη πέραν των προβλεπομένων, πολλές περισσότερες μονάδες υδατοκαλλιεργειών (Έτσι αντιμετωπίζεται το ΣτΕ. Βλ. ακολούθως κεφάλαιο 2 Αναλυτική παρουσίαση της κατάστασης).

1.5 Συγκεκριμένες νομοθετικές και διοικητικές παρεμβάσεις

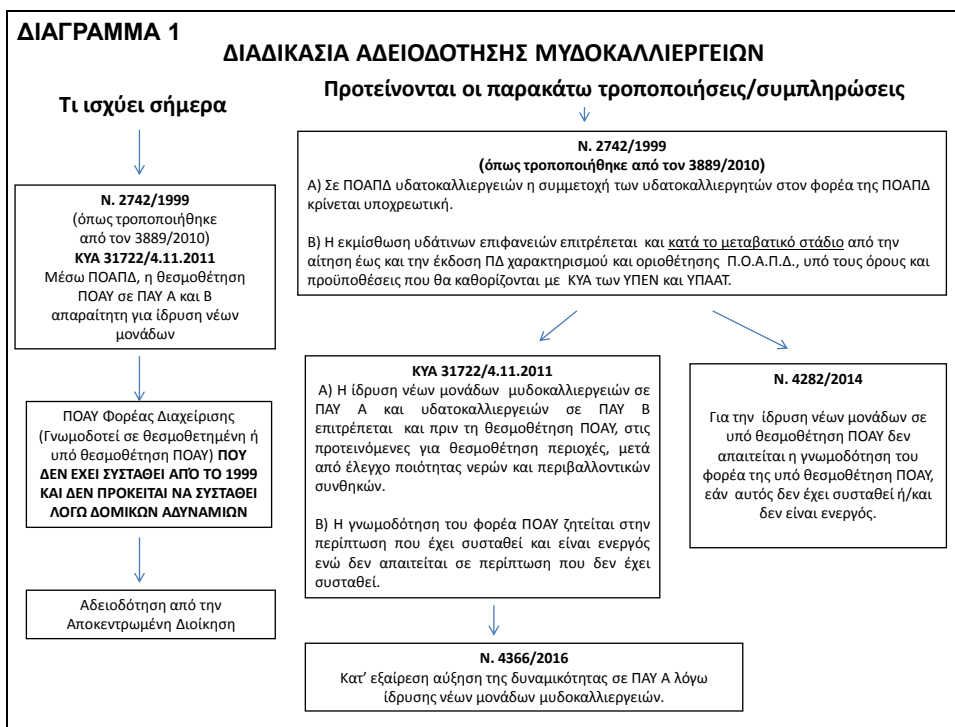
Σύμφωνα με τα ανωτέρω προτείνονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις. Οι τροποποιήσεις αυτές σκιαγραφούν το νέο τρόπο αδειοδότησης. Στο **Διάγραμμα 1** σημειώνεται τόσο η υφιστάμενη διαδικασία της αδειοδότησης όσο και η προτεινόμενη μέσω σειράς τροπολογιών, που δίνονται αμέσως μετά.

Αναλυτικότερα ως προς τις προτεινόμενες τροπολογίες:

1) Στο άρθρο 10 του Ν. 2742/1999 «Χρηματοδότηση περιβαλλοντικών παρεμβάσεων,.....και άλλες διατάξεις», που προβλέπει τις Π.Ο.Α.Π.Δ, όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 3889/2010, να συμπληρωθεί το εξής:

- Το εδάφιο 1, της παραγράφου 1.2, του άρθρου 10 του Ν. 2742/1999 συμπληρώνεται ως εξής:
«Στην περίπτωση ΠΟΑΠΔ υδατοκαλλιεργειών η συμμετοχή των υδατοκαλλιεργητών στον φορέα της ΠΟΑΠΔ κρίνεται ως υποχρεωτική».
- Στο εδάφιο 2, της παραγράφου 1.2, του άρθρου 10 του Ν. 2742/1999, όπως αυτό τροποποιήθηκε από το άρθρο 30, παρ 7γ, του Ν. 3889/2010

η πρόταση «Ειδικά για τη δημιουργία περιοχών ανάπτυξης μονάδων υδατοκαλλιεργειών...της εγκριτικής Απόφασης της επόμενης παραγράφου»

τροποποιείται ως εξής:

«Ειδικά για τη δημιουργία περιοχών ανάπτυξης μονάδων υδατοκαλλιεργειών, η προβλεπόμενη από τις οικείες διατάξεις εκμίσθωση ή παραχώρηση χερσαίων εκτάσεων και υδάτινων επιφανειών επιτρέπεται να γίνεται α) κατά το μεταβατικό στάδιο από της αίτησης έως και της έκδοσης Π.Δ χαρακτηρισμού και οριοθέτησης Π.Ο.Α.Π.Δ., υπό τους όρους και προϋποθέσεις που θα καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Αγροτικής Ανάπτυξης και β) μετά την έκδοση του Π.Δ. χαρακτηρισμού και οριοθέτησης Π.Ο.Α.Π.Δ.»

2) Η ΚΥΑ 31722/4-11-2011 (ΦΕΚ 2505Β/04-11-2011)

Α) Το άρθρο 5, παρ. 1 Ι, εδάφιο Α, ορίζεται ότι: «Πρωτεύεται κατά προτεραιότητα η ίδρυση Π.Ο.Α.Υ. Η εγκατάσταση νέων μονάδων – που δεν προέρχονται

από συγχώνευση ή διάσπαση υφιστάμενων- και η επέκταση των υφισταμένων πέραν των 20 στρ. επιτρέπεται μετά από έλεγχο της ποιότητας των νερών και των περιβαλλοντικών συνθηκών, που θα πραγματοποιηθεί κατά τη διαδικασία θεσμοθέτησης Π.Ο.Α.Υ, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί σωρευτικών δράσεων ως προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τους περιορισμούς του παρόντος».

Η παραπάνω διάταξη τροποποιείται ως εξής:

«Η εγκατάσταση νέων μονάδων α) μυδοκαλλιέργειας σε ΠΑΥ Α, σε περιοχές όπου υφίσταται διαδικασία θεσμοθέτησης Π.Ο.Α.Υ., και β) υδατοκαλλιέργειας σε ΠΑΥ Β, επιτρέπεται και προ της θεσμοθέτησης της Π.Ο.Α.Υ διά της εκδόσεως Π.Δ., μετά από έλεγχο της ποιότητας των νερών και των περιβαλλοντικών συνθηκών που πραγματοποιήθηκε ήδη ή θα πραγματοποιηθεί, είτε για το σύνολο των μονάδων της Π.Ο.Α.Υ από τον οικείο φορέα, είτε σε περίπτωση που δεν έχει συσταθεί μεμονωμένα ανά μονάδα ή ομάδες μονάδων ή το σύνολο των μονάδων, με στοιχεία που θα υποβληθούν προς την αδειοδοτούσα αρχή με την εκάστοτε Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ).

Η εγκατάσταση νέων μονάδων υδατοκαλλιέργειας της παραπάνω παραγράφου επιτρέπεται αποκλειστικά και μόνο στις συγκεκριμένες θέσεις που προβλέπονται από υφιστάμενες τεχνικές μελέτες της υπό θεσμοθέτηση Π.Ο.Α.Υ και όχι πέραν του προβλεπόμενου αριθμού νέων μονάδων, συμπεριλαμβανομένων και των ήδη τυχόν υφισταμένων μονάδων εντός των ορίων της Π.Α.Υ. (βλ. Παραρτήματα ΚΥΑ τον ενδεικτικό καθορισμό των Π.Α.Υ και Π.Ο.Ε.Υ)

Σύμφωνα με τις υφιστάμενες τεχνικές μελέτες των Π.Ο.Α.Υ στην περίπτωση ύπαρξης και ανάγκης μεταβολής των, οι κατά την προηγούμενη παράγραφο εγκατεστημένες στα όρια της Π.Ο.Α.Υ μονάδες υδατοκαλλιέργειας μετεγκαθίστανται υποχρεωτικά στις επικαιροποιημένες θέσεις και προσαρμόζονται επί ποινή άμεσης ανάκλησης της απόφασης μίσθωσης και άδειας λειτουργίας τους στις εκάστοτε συνθήκες λειτουργίας που θα ορίζει ο φορέας της Π.Ο.Α.Υ μετά την τελική θεσμοθέτησή της.»

Β) Στο άρθρο 9, παρ. 3, εδάφιο δ, σημειώνεται «Μισθώσεις εντός ΠΟΑΥ» ορίζεται ότι: «Το αίτημα μίσθωσης θα πρέπει να απευθύνεται προς την εκάστοτε αρμόδια κρατική Υπηρεσία η οποία με βάση τη σχετική κείμενη νομοθεσία προχωρά στις προβλεπόμενες ενέργειές της για τη μίσθωση ή όχι της αιτούμενης έκτασης. Σε περίπτωση που η αιτούμενη έκταση περιλαμβάνεται σε θεσμοθετημένη Π.Ο.Α.Υ ή σε

περιοχή που βρίσκεται σε διαδικασία θεσμοθέτησής της εκτός των άλλων Υπηρεσιών και φορέων ζητείται η γνωμοδότηση και του φορέα της θεσμοθετημένης ή προς θεσμοθέτηση ΠΟΑΥ».

Θα πρέπει να προστεθεί:

«Το αίτημα μίσθωσης θα πρέπει να απευθύνεται προς την αρμόδια υπηρεσία της εκάστοτε Αποκεντρωμένης Διοικήσεως, στα όρια της οποίας ζητείται η προς εκμίσθωση έκταση, η οποία με βάση τη σχετική κείμενη νομοθεσία και την παρούσα διάταξη προχωρά στις προβλεπόμενες ενέργειές της για τη μίσθωση ή όχι της αιτούμενης έκτασης. Σε περίπτωση που η αιτούμενη έκταση περιλαμβάνεται σε θεσμοθετημένη ΠΟΑΥ ή σε περιοχή που βρίσκεται σε διαδικασία θεσμοθέτησής της εκτός των άλλων Υπηρεσιών και φορέων ζητείται η γνωμοδότηση και του φορέα της θεσμοθετημένης ή προς θεσμοθέτηση ΠΟΑΥ, μόνο εφ' όσον αυτός είναι συνεστημένος και ενεργός, ενώ δεν απαιτείται στην περίπτωση που δεν είναι ενεργός.

3) Κατά επέκταση θα πρέπει να προστεθεί στο τέλος της παρ3, του άρθρου 17, του Ν 4282/2014 η εξής παράγραφος:

Ειδικά για την ίδρυση νέων μονάδων σε υπό θεσμοθέτηση ΠΟΑΥ απαιτείται και η γνωμοδότηση, εκτός των συναρμόδιων υπηρεσιών της παρ 1, και του φορέα της υπό θεσμοθέτηση Π.Ο.Α.Υ, σε περίπτωση που έχει συσταθεί και είναι ενεργός, ενώ δεν απαιτείται σε περίπτωση που δεν έχει συσταθεί. Η γνωμοδότηση παρέχεται εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών. Σε περίπτωση μη απαντήσεως θεωρείται θετική η γνωμοδότησή του».

4) Στο δεύτερο άρθρο, άρθρο 15 (σελ. 478 του ΦΕΚ), στην παράγραφο 2, ο Νόμος 4366/2016 (ΦΕΚ 18Α/15-02-2016):

Αναφέρει ότι «Για τις μονάδες που ανήκουν στις ΠΑΥ κατηγορίας Α δεν επιτρέπεται η αύξηση της δυναμικότητας τους από την ισχύ του παρόντος έως την έγκριση της ΠΟΑΥ».

Η παραπάνω διάταξη συμπληρώνεται:

«Κατ' εξαίρεση για τις μονάδες μυδοκαλλιέργειας των ΠΑΥ Α, δίνεται η δυνατότητα αύξησης της συνολικής υφιστάμενης δυναμικότητας, λόγω ίδρυσης νέων μονάδων, για λόγους προάσπισης του δημοσίου συμφέροντος, προστασίας του περιβάλλοντος και σοβαρών κοινωνικών- οικονομικών συνεπειών».

2. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

2.1 Το ιστορικό

Στο χώρο των μυδοκαλλιεργειών δεν αντιμετωπίστηκαν έως σήμερα τα σοβαρά προβλήματα του κλάδου, εξαιτίας της απουσίας πολιτικής βούλησης και του ακατάλληλου νομοθετικού πλαισίου. Όλα λειτουργούν με ένα ιδιότυπο τρόπο με την ανοχή της πολιτείας. Απαιτούνται λοιπόν **δραστικές λύσεις άμεσα, που είναι εφικτές** και θα οδηγήσουν την απελευθέρωση, εξυγίανση και ανάπτυξη της κλάδου. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι υφίσταται:

α) Αποτελεσματικός διοικητικός μηχανισμός αδειοδοτήσεων που είναι οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις των Περιφερειών, οι οποίες κατά το νόμο είναι αρμόδιες για τις μισθώσεις θαλάσσιων εκτάσεων για υδατοκαλλιέργεια. Μπορούν να ασκήσουν επίσης και εποπτικό έργο.

β) Μελέτες χωροθέτησης όπως και μελέτες περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων (ΜΠΕ) εκπονηθείσες ήδη προ πολλού, κατά τη διαδικασία σύστασης των Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Ο.Α.Υ).

γ) Μια πραγματική κατάσταση λειτουργούσα για έτη, οι επιπτώσεις της οποίας στο περιβάλλον μπορούν επαρκώς να αποτιμηθούν από πλήθος μετρήσεων που διενεργούνται συνεχώς τόσο της ποιότητας του νερού όσο και της σάρκας του μυδιού από δημόσιες υπηρεσίες και το πανεπιστήμιο. Έως σήμερα, παρά την άναρχη κατάσταση σε πολλές περιοχές, δεν υπάρχουν ενδείξεις για υποβάθμιση του περιβάλλοντος, εξέλιξη που θα ήταν καταστροφική για τις μυδοκαλλιέργειες.

Η αδειοδότηση νέων μονάδων σε περιοχές όπου εκκρεμεί υπό θεσμοθέτηση Π.Ο.Α.Υ. είναι απόλυτα εφικτή, σκόπιμη και επιθυμητή με τη βοήθεια τροπολογιών που θα αλλάξουν την ΚΥΑ 31722/2011 και τους νόμους 2742/1999, 4282/2014 και 4366/2016, όπως ήδη προαναφέρθηκε.

2.1.1 Μελέτη περίπτωσης. Η περιοχή της Χαλάστρας

Η όλη επιχειρηματολογία που ακολουθεί τεκμηριώνεται, με βάση τα στοιχεία που απορρέουν από την περιοχή της Χαλάστρας-Κυμίνων του νόμου Θεσσαλονίκης, μιας περιοχής που θεωρείται η δυναμικότερη στο πλαίσιο του κλάδου (80% των συνολικών εξαγωγών της χώρας) και είναι αντιπροσωπευτική ως προς τη σωρεία των προβλημάτων που αντιμετωπίζονται και επιζητούν επίλυση.

Παρά την αναντίρρητη συνεισφορά γενικά του κλάδου της υδατοκαλλιέργειας στην ελληνική οικονομία οι εκάστοτε κυβερνήσεις δεν το έπρατταν επί σειρά ετών ότι όφειλαν βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας. Η παράλειψη αυτή υποδαυλίστηκε και συντονίστηκε από όσους δεν είχαν συμφέρον στην τακτοποίηση των μονάδων υδατοκαλλιέργειας μέσω της μεταφοράς τους σε Π.Ο.Α.Υ., ιδιοκτήτες μεγάλων μονάδων άναρχα εγκατεστημένων στις ελληνικές ακτές ακόμη και σε προστατευόμενες περιοχές, ενώ ελλείπει νομοθετικής ρύθμισης, μη νόμιμα αδειοδοτημένες μονάδες αφέθηκαν (ευτυχώς) να λειτουργούν με την ανοχή της διοίκησης και των ελεγκτικών μηχανισμών.

Έχοντας υπόψη τα ανωτέρω (Βλ. Κεφάλαιο 1.5), συνάγεται ότι, είναι νομικά δυνατή και επιτρεπτή κατά το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο η εκμίσθωση και εγκατάσταση νέων μονάδων εντός περιοχής που αντιστοιχεί σε υπό θεσμοθέτηση Π.Ο.Α.Υ υπό τον όρο του προηγούμενου ελέγχου της ποιότητας των νερών και των περιβαλλοντικών συνθηκών και αφού ζητηθεί προηγουμένως η γνωμοδότηση από οποιοδήποτε δημόσιο φορέα θα υποκαταστήσει προσωρινά τον προς σύσταση (άγνωστο πότε) φορέα διαχείρισης της Π.Ο.Α.Υ.. Δεδομένου ότι στο πλαίσιο των σχετικών μελετών του ΕΛΚΕΘΕ και άλλων,

α) επανειλημμένως έχει λάβει χώρα έλεγχος της ποιότητας των νερών και των εν γένει περιβαλλοντικών συνθηκών και έχει εκπονηθεί ήδη η σχετική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων,

β) ενώ στο πλαίσιο της αδειοδότησης των νέων μονάδων θα λάβει χώρα και μεμονωμένη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης,

γ) υπάρχει σχέδιο χωροθέτησης των μυδοκαλλιεργειών

δ) και το κυριότερο η πραγματική κατάσταση ήδη λειτουργούσα για 17 χρόνια σε αριθμό μονάδων 3πλάσιο των νομίμων παρέχει εκ των πραγμάτων ικανά στοιχεία για τις ακριβείς επιπτώσεις στο περιβάλλον της defacto λειτουργίας του συγκεκριμένου αριθμού μονάδων, συναγόμενες από την εκτίμηση των συστηματικών

μικροβιολογικών εξετάσεων που διενεργούνται τόσο στην υδάτινη στήλη όσο και στη σάρκα του προϊόντος,

δ) και της υψηλής ποιότητας του θαλασσιού ύδατος, **πληρούται εν προκειμένω η εν λόγω προϋπόθεση περί του ελέγχου της ποιότητας των νερών και των περιβαλλοντικών συνθηκών.**

Παρά ταύτα, με έγγραφο της διοικητικής αρχής, οι ανωτέρω διατάξεις προσκρούουν στη μη ολοκλήρωση της τελικής έγκρισης της Π.Ο.Α.Υ ή παρερμηνεύονται και διαστρέφονται αναιτιολόγητα. Πράγματι, με τα υπ' αριθ. πρωτ. 8112/15-2-2012 έγγραφο της Γενικής γραμματείας Χωροταξίας & Αστικού Περιβάλλοντος ΥΠΕΚΑ και υπ' αριθ. πρωτ. 793/67730/30-12-2015 έγγραφο του ΥΠΑΑΤ περί εγκατάστασης νέων μονάδων οστρακοκαλλιέργειας στην περιοχή της Χαλάστρας Δήμου Δέλτα διατυπώνεται η άποψη ότι η εγκατάσταση νέων μονάδων υδατοκαλλιέργειας δεν επιτρέπεται βάσει των ανωτέρω διατάξεων.

- Δεδομένου ότι καμία απολύτως Π.Ο.Α.Υ δεν έχει εγκριθεί σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια.
- Δεδομένου ότι οι ήδη νόμιμα λειτουργούσες μονάδες, πριν το 1999, βασίζονται σε παλαιότερες ρυθμίσεις, πολύ απλούστερες και εκ των πραγμάτων πιο αποτελεσματικές,
- Δεδομένου ότι οργανωμένα συμφέροντα αποτρέπουν συστηματικά και με την ευθύνη των διοικητικών οργάνων την ίδρυση και έγκριση έστω και μιας από τις προτεινόμενες Π.Ο.Α.Υ.
- Δεδομένου ότι δεν υφίσταται αυτή τη στιγμή καμία πρόβλεψη για το χρόνο ολοκλήρωσης των Π.Ο.Α.Υ, αντιθέτως υπάρχουν σειρά προβλημάτων και εμποδίων που προοιωνίζονται την επ' αόριστον καθυστέρηση της εγκρίσεώς της.
- Δεδομένου ότι λόγω της αναγνωριζόμενης δυσχέρειας στην ολοκλήρωση και έγκριση των Π.Ο.Α.Υ έχει δοθεί παράταση στην ολοκλήρωσή τους, έως και τις **3-11-2019** βάσει του νόμου 4366/2016. **Μέχρις τότε καμία νέα μονάδα δεν μπορεί να ιδρυθεί νόμιμα, ούτε ήδη υφιστάμενη να αυξήσει τη δυναμικότητά της, με άμεσο και φυσικό αποτέλεσμα την κάμψη και τρώση ενός δυναμικού παραγωγικού κλάδου για λόγους που αφορούν στη γραφειοκρατία, την ευθυνοφοβία και την εξυπηρέτηση της άναρχης κατάστασης στον γενικότερο κλάδο της υδατοκαλλιέργειας που υπάρχει σήμερα εις βάρος της εθνικής οικονομίας, της αναπτυξιακής πορείας του κλάδου και του περιβαλλοντικού αποθέματος, καθώς και της ενίσχυσης του προϊόντος υδατοκαλλιέργειας σε σχέση με αυτό των ανταγωνιστικών χωρών.**

- Δεδομένου ότι το στελεχιακό προσωπικό των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, μπορεί προσωρινά να υποκαταστήσει τον εν δυνάμει φορέα διαχείρισης των Π.Ο.Α.Υ, βάσει των προβλέψεων της υφιστάμενης νομοθεσίας (Νόμος 2742/1999, άρθρο 15)
- Δεδομένου ότι ήδη βάσει μελετών έχουν ήδη οριοθετηθεί οι Π.Ο.Α.Υ (βλ Πίνακα 2 στα ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ της ΚΥΑ 31722/2011), αλλά δεν έχουν εκδοθεί τα σχετικά Προεδρικά Διατάγματα,
- Και έχοντας υπόψη τις προτεινόμενες τροπολογίες (του Κεφαλαίου 1.5) που θεραπεύουν ένα χρόνιο πρόβλημα,

οι νέες αδειοδοτήσεις μπορούν να υλοποιηθούν. Συμπερασματικά ολόκληρο το σύστημα της αδειοδότησης νέων μονάδων μυδοκαλλιέργειας (και υδατοκαλλιέργειας γενικότερα) έχει βραχυκυκλωθεί εις βάρος τους εθνικού συμφέροντος. Οπότε πρέπει να βρεθεί ΑΜΕΣΑ λύση.

2.2 Τα δεδομένα και οι περιορισμοί

Σύμφωνα με το άρθρο 5, παρ. 1, εδάφιο Α της υπ' αριθ. 31722/4-11-2011 ΚΥΑ (ΦΕΚ 2505B/04-11-2011) σελ. 36566 του ΦΕΚ) σε «Περιοχές ιδιαίτερα αναπτυγμένες που χρήζουν παρεμβάσεως βελτίωσης, εκσυγχρονισμού των μονάδων και των υποδομών, προστασίας και αναβάθμισης του περιβάλλοντος» ορίζεται ότι: *«Προωθείται κατά προτεραιότητα η ίδρυση ΠΟΑΥ. Η εγκατάσταση νέων μονάδων – που δεν προέρχονται από συγχώνευση ή διάσπαση υφιστάμενων- και η επέκταση των υφισταμένων πέραν των 20 στρ. επιτρέπεται μετά από έλεγχο της ποιότητας των νερών και των περιβαλλοντικών συνθηκών, που θα πραγματοποιηθεί κατά τη διαδικασία θεσμοθέτησης ΠΟΑΥ, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί σωρευτικών δράσεων ως προς τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τους περιορισμούς του παρόντος».* Επομένως, σύμφωνα με την εν λόγω ΚΥΑ δεν απαγορεύεται η ίδρυση νέων μονάδων. Επιτρέπεται υπό όρους, κάτι που δεν επισημαίνεται στις προαναφερθείσες δυο απαντήσεις/διευκρινίσεις υπηρεσιακών παραγόντων.

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 9, παρ. 3, εδάφιο δ της υπ' αριθ. 31722/4-11-2011 ΚΥΑ (ΦΕΚ 2505B/04-11-2011), (σελ. 36577) «Μισθώσεις εντός ΠΟΑΥ» ορίζεται ότι: *«Το αίτημα μίσθωσης θα πρέπει να απευθύνεται προς την εκάστοτε αρμόδια κρατική Υπηρεσία η οποία με βάση τη σχετική κείμενη νομοθεσία προχωρά στις προβλεπόμενες ενέργειές της για τη μίσθωση ή όχι της αιτούμενης έκτασης. Σε περίπτωση που η αιτούμενη έκταση περιλαμβάνεται σε θεσμοθετημένη ΠΟΑΥ ή σε περιοχή που*

βρίσκεται σε διαδικασία θεσμοθέτησής της εκτός των άλλων Υπηρεσιών και φορέων ζητείται η γνωμοδότηση και του φορέα της θεσμοθετημένης η προς θεσμοθέτηση ΠΟΑΥ». Επομένως, είναι δυνατή η μίσθωση θαλάσσιας έκτασης, με σκοπό την ανάπτυξη μονάδων, ακόμη και σε περιοχή που βρίσκεται σε διαδικασία θεσμοθέτησης ΠΟΑΥ, ζητώντας τη γνωμοδότηση του φορέα της προς θεσμοθέτηση ΠΟΑΥ. Ζήτημα βέβαια γεννάται εν προκειμένω στις περιπτώσεις αδράνειας ή με λειτουργίας ή αποχής του φορέα της ΠΟΑΥ ή της υπάρξεως προβλημάτων στην λήψη αποφάσεων και νόμιμη εκπροσώπησή του. Το ζήτημα αυτό θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με την πρόβλεψη εναλλακτικής λύσης. Αυτή η λύση δίνεται από τις υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σύμφωνα με το άρθρο 15 του Νόμου 2742/1999. Οι τελευταίες λοιπόν μπορούν να παρακάμψουν τα διαδικαστικά εμπόδια αναφορικά με τη αδειοδότηση-διαχείριση των υδατοκαλλιεργειών, που θέτει η μη θεσμοθέτηση των ΠΟΑΥ.

Παρόλα αυτά, όπως επισημάνθηκε προηγουμένως, στο πλαίσιο αντιφατικών ερμηνειών, εκδόθηκε το υπ' αριθ. πρωτ. 8112/15-2-2012 σχετικό έγγραφο του ΥΠΕΚΑ σύμφωνα με το οποίο *«Στις περιοχές ανάπτυξης υδατ/γείων (ΠΑΥ) κατηγορίας Α και Β δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση νέων μονάδων υδατ/γείας, που δεν προέρχονται από συγχώνευση ή διάσπαση υφιστάμενων μονάδων»* και το υπ' αριθ. πρωτ. 793/67730/30-12-2015 σχετικό έγγραφο του ΥΠΑΑΤ σύμφωνα με το οποίο η ίδρυση νέων μονάδων επιτρέπεται μόνο μετά την ίδρυση και τελική έγκριση θεσμοθέτησης της ΠΟΑΥ (έκδοση σχετικού Προεδρικού Διατάγματος) και ακόλουθο αίτημα του φορέα της ΠΟΑΥ προς την Υπηρεσία μας. Επιπρόσθετα, δημοσιεύθηκε ο Ν. 4366/2016 (ΦΕΚ 18Α/15-02-2016) [δεύτερο άρθρο, άρθρο 15 (σελ. 478 του ΦΕΚ)] σύμφωνα με τον οποίο απαγορεύεται η αύξηση της δυναμικότητας σε μονάδες που βρίσκονται σε ΠΑΥ Α έως την ίδρυση ΠΟΑΥ.

Δεδομένων των ανωτέρω αδιαμφισβήτητων λόγων διασφάλισης του δημοσίου συμφέροντος, υπάρχει κατεπείγουσα ανάγκη άμεσης νομοθετικής ρύθμισης της κατάστασης έως και της ολοκλήρωσεως των ΠΟΑΥ, και πιθανώς της αποτελεσματικής μεταβολής του νομοθετικού πλαισίου που διέπει τη σύστασή τους, κατά τρόπον ώστε να καθίσταται ευχερής και συντομότερη η διαδικασία ίδρυσης και έγκρισής τους.

Τα προβλήματα που προκύπτουν από την μακρόχρονη λειτουργία των παράνομων μονάδων μυδοκαλλιέργειας της Χαλάστρας είναι γνωστά και χρήζουν άμεσης παρέμβασης και αντιμετώπισης:

- -αδυναμία ελέγχου του παραγομένου προϊόντος και ιδίως αδυναμία ελέγχου της ιγνηλασιμότητας εν γένει της συνολικής παραγωγής μυδιού της Χαλάστρας και στοιχειώδους υγειονομικού ελέγχου από τις αρμόδιες κτηνιατρικές υπηρεσίες και συνεπώς κίνδυνος για την ασφάλεια του προϊόντος
- -έκθεση της χώρας μας στην Ε.Ε., εφ' όσον ήδη ελεγχόμαστε από την αρμόδια Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την έλλειψη ελέγχου των παράνομων μονάδων, δυσφήμιση του εθνικού προϊόντος στην ανταγωνιστική ευρωπαϊκή αγορά (Ιταλία, Ισπανία). -δημιουργία αθέμιτου ανταγωνισμού σε βάρος των νομίμων παραγωγών και ολική στρέβλωση της σχετικής αγοράς
- -επηρεασμός της φέρουσας ικανότητας του συνολικού οικοσυστήματος της περιοχής και κορεσμός του περιβαλλοντικού αποθέματος
- -απώλεια εσόδων για το Δημόσιο από την μη καταβολή μισθωμάτων και φορολογικών βαρών και διακίνηση μαύρου χρήματος προοδευτικά αυξανόμενη.

Οι επιπλοκές της γραφειοκρατίας που προκλήθηκε από τον όλο σχεδιασμό διαφαίνεται στο ακόλουθο: Η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας Θράκης, εφαρμόζοντας το άρθρο 25 «Διοικητικές κυρώσεις» του ν. 4282/2014, και μετά από την παραπάνω τεχνική έκθεση της Κτηματικής Υπηρεσίας Θεσσαλονίκης και την εισήγηση της ΔΑΥ ΚΜ της ΑΔΜΘ προέβη στην κατάσχεση και δήμευση των **αυθαίρετων μονάδων μυδοκαλλιέργειας** με το υπ' αριθ. πρωτ. 37591/01-06-2016 έγγραφο- Απόφαση (ΑΔΑ: Ω21ΧΟΡ1Υ-Η41) του ΓΓ Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας Θράκης και εκπλειστηριάστηκαν (Διακηρύξεις 01/2016 και 02/2016 πλειοδοτικών διαγωνισμών). Οι πλειοδοτικοί διαγωνισμοί κηρύχθηκαν άγονοι με τις υπ' αριθ. 40062/9-6-2016 (ΑΔΑ:61ΑΔΟΡ1Υ-ΠΒΣ) και 43514/24-6-2016 (ΑΔΑ: ΩΜΤΗΟΡ1Υ-8ΑΞ) Αποφάσεις. Στην περίπτωση αυτή, το παραπάνω άρθρο [άρθρο 25 «Διοικητικές κυρώσεις» του σχετ (β)] προβλέπει την έκδοση πρωτοκόλλου καταστροφής των αυθαίρετων μονάδων. Με το υπ' αριθ. 46448/5-7-2016 έγγραφο της η υπηρεσία ζήτησε περαιτέρω πληροφορίες από τη Γεν Δ/ση Βιώσιμης Αλιείας για τη διενέργεια της απομάκρυνσης και καταστροφής των μονάδων του ΥΠΑΑΤ . Η Γεν Δ/ση Βιώσιμης Αλιείας ΥΠΑΑΤ δεν έχει απαντήσει μέχρι και σήμερα. Ας σημειωθεί ότι κατά την υπηρεσία αυτή η συνολική έκταση που καταλάμβαναν οι αυθαίρετες μονάδες στην περιοχή έως και τη θερινή περίοδο 2014 προσέγγιζαν τα 1.000 στρέμματα και τις 45 κατασκευές (μονάδες), όταν οι νόμιμα υφιστάμενες καταλαμβάνουν 350 στρ., με την σοβαρή πιθανότητα να έχουν αυξηθεί σε αριθμό και έκταση έως σήμερα. Επιπλέον, μετά από πρόχειρη έρευνα αγοράς που

διενήργησε η Δ/νση Τεχνικού Ελέγχου της ΑΔΜΘ προκύπτει ότι η απομάκρυνση και η καταστροφή τους από το Ελληνικό Δημόσιο είναι μια διαδικασία ιδιαίτερα ακριβή και περίπλοκη.

Η περιοχή, όπως προαναφέρθηκε, ανήκει στα όρια της υπό θεσμοθέτηση ΠΟΑΥ Θερμαϊκού, η ολοκλήρωση της οποίας αναμένεται επί 17ετία, υφίστανται δε μέχρι και σήμερα τεχνικά προβλήματα και διαπιστούμενες ελλείψεις που καθιστούν ανέφικτη την πρόβλεψη και κυρίως την δέσμευση της διοικήσεως για την υλοποίησή της, η οποία επέρχεται κατά νόμον με την έκδοση του σχετικού Π.Δ. εγκρίσεως της.

Εκτός του θαλάσσιου πάρκου της Χαλάστρας, και οι λοιποί παραγωγοί Κυμίνων, Ημαθίας, Θεσσαλονίκης αναμένουν και αυτοί την ολοκλήρωση της ΠΟΑΥ. Υπάρχουν μελέτες, που προβλέπουν μεγαλύτερο σύνολο μονάδων (πλωτών και πασσαλωτών) των υφισταμένων. Υφίσταται γενικά ανάσχεση της παραγωγής και της ανάπτυξης του κλάδου εξαιτίας ακριβώς της έλλειψης και της παραμικρής ακόμη προόδου στη σύσταση των ΠΟΑΥ, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν. Κατ' ουσίαν, δεν παράγεται το πολύτιμο εξαγωγίμο αυτό εθνικό προϊόν από πρόθυμους και έμπειρους παραγωγούς για τον λόγο ότι η πολιτεία δε νομοθετεί, δεν επιτρέπει, δεν δρα.

Με την ίδρυση νέων μονάδων στην περιοχή της Π.Ο.Α.Υ:

- **Αποφεύγεται η οικονομική επιβάρυνση του Δημοσίου από τη διαδικασία απομάκρυνσης και καταστροφής των αυθαίρετων εγκαταστάσεων συμπεριλαμβανομένου και του ζωϊκού κεφαλαίου, οι οποίες έχουν κατασχεθεί και δημευθεί, όπως προβλέπεται στο άρθρο 25 του Ν. 4282/2014 «Ανάπτυξη υδατ/γειων και άλλες διατάξεις».**
- **Οι μονάδες στο σύνολο τους θα ελέγχονται υγειονομικά και ως εκ τούτου μειώνεται σημαντικά ο κίνδυνος δηλητηρίασης που μπορεί να αποδοθεί σε παράνομο προϊόν.**
- Ο αριθμός των παράνομων μονάδων μειώνεται σημαντικά. Η χωροθέτηση των νέων μονάδων, σε συνδυασμό με τη μετεγκατάσταση των υφιστάμενων νόμιμων μονάδων που βρίσκεται σε εξέλιξη, θα πραγματοποιηθεί μερικώς ή ολικώς πάνω στις παράνομες, οπότε εκτιμάται ότι οι κατασκευαστές των τελευταίων θα αναγκασθούν να τις απομακρύνουν και η έκτασή τους θα καταληφθεί από νόμιμες με γνωστούς μισθωτές που θα είναι υπόλογοι για τις μονάδες τους και τις επιπτώσεις που έχουν στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία. Η χωροθέτηση των νέων μονάδων θα γίνει σύμφωνα με αυτή που προτάθηκε στην τεχνική μελέτη της ΠΟΑΥ το 2004, εάν και εφόσον το ΥΠΕΝ

θεωρεί ότι αυτή είναι ακόμη ενεργή και δεν απαιτείται επικαιροποίηση αυτής, ώστε να είναι η καταλληλότερη περιβαλλοντικά. Επιπλέον, ο συνολικός αριθμός των μονάδων μελλοντικά θα είναι μικρότερος από το σημερινό, **και επομένως το θαλάσσιο περιβάλλον θα επιβαρύνεται λιγότερο.**

- **Ο Δήμος θα εισπράττει περισσότερα μισθώματα** από τα σημερινά, καθώς θα ιδρυθούν νέες νόμιμες μονάδες.
- **Θα παραμείνουν στη μυδοκαλλιέργεια οι μικροκαλλιεργητές και θα γίνουν ανταγωνιστικοί**, καθώς οι τρεις-τέσσερις παραγωγοί-έμποροι που έχουν καταχραστεί πολλά στρέμματα δημόσιας θαλάσσιας έκτασης και απορροφούν σήμερα τους μικρότερους καλλιεργητές, θα αναγκαστούν να περιοριστούν στις νόμιμες εκτάσεις τους.
- **Η τοπική κοινωνία θα ενισχυθεί οικονομικά και οι νέοι άνθρωποι θα μπορούν να βρουν εργασία και να επιβιώσουν.**

Τα ανωτέρω ισχύουν για όλες τις περιοχές υδατοκαλλιιεργειών

2.3 Η ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης του προβλήματος

Η παραπάνω διαμορφωθείσα κατάσταση δεν παρέχει περιθώρια άλλων καθυστερήσεων στην αντιμετώπιση του προβλήματος και χρήζει άμεσης επίλυσης. Η πρόταση των παραγωγικών μυδοκαλλιεργητικών συλλόγων και της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας αφορά στην άμεση -και προ της περάτωσης υλοποίησης της προβλεπόμενης Π.Ο.Α.Υ Β. Θερμαϊκού- εκμίσθωση των εκτάσεων που προβλέπονται από τη σχετική μελέτη της ΠΟΑΥ, στις οποίες, πλην των νόμιμα αδειοδοτημένων μονάδων προβλέπεται να εγκατασταθούν **και νέες μονάδες μυδοκαλλιέργειας. Στις εκτάσεις που αφορούν ακριβώς στις νέες μονάδες, οι οποίες είναι ήδη απόλυτα οριοθετημένες από την σχετική μελέτη δημόσιου φορέα (βλ. ΕΛΚΕΘΕ και πρόγραμμα «Αλιεία 2000-2006»), πρόκειται να εγκατασταθεί μέρος των νέων προς αδειοδότηση μονάδων. Μετά το παραπάνω στάδιο της άμεσης εκμίσθωσης των θαλάσσιων εκτάσεων που προβλέπει η Π.Ο.Α.Υ Θερμαϊκού προτείνεται όμοια η άμεση αποξήλωση όλων των εναπομεινασών παράνομων μονάδων μυδοκαλλιέργειας σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του Ν. 4282/2014.**

Η προτεινόμενη λύση αποκρούεται από τη διοίκηση με το σύνθημα επιχείρημα της πιθανότητας να παραστεί ανάγκη επικαιροποίησης των προβλέψεων των αρχικών

τεχνικών μελετών των Π.Ο.Α.Υ λόγω νέων πραγματικών και επιστημονικών δεδομένων, κατά τρόπο που καθιστά αμφίβολη την τελική μορφή της. Η πάροδος μεγάλου χρόνου από της αρχικής συστάσεως των φορέων των Π.Ο.Α.Υ και από της εκπονήσεως των αρχικών περιβαλλοντικών μελετών και των μετρήσεων στις οποίες βασίστηκαν ενισχύει το επιχείρημα ότι τα στοιχεία των μετρήσεων και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων μεταβάλλονται με αποτέλεσμα να απαιτείται η εκπόνηση νέας μελέτης και ο επανασχεδιασμός της Π.Ο.Α.Υ. Αν όμως η πραγματική μακροχρόνια κατάσταση καταδεικνύει τη ΜΗ πρόκληση βλαβών στο περιβάλλον, τότε οι υφιστάμενες μελέτες εξακολουθούν να έχουν ισχύ. Ειδικά για την υπό κρίσιν περιοχή της Χαλάστρας, με την ανοχή επί 17ετία της defacto λειτουργίας τριπλάσιου των νομίμων αριθμού παράνομων μονάδων, υπάρχουν πλήρη στοιχεία επανειλημμένων και συστηματικών μετρήσεων από δημόσια εργαστήρια και το Πανεπιστήμιο που δείχνουν τις ακριβείς επιπτώσεις στο περιβάλλον από την λειτουργία αριθμού μονάδων μεγαλύτερου από αυτού που προβλέπεται στο σχεδιασμό της Π.Ο.Α.Υ. Οι επιπτώσεις είναι μηδαμινές, ως εκ τούτου τα στοιχεία αυτά συνεπικουρούν στην εφαρμογή της προτεινόμενης λύσης.

Είναι δε γνωστό σε όλους, ότι η παραγωγή που προέρχεται από τις παράνομες μονάδες εξάγεται στο σύνολό της στην Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία, χωρίς να έχει διαπιστωθεί η ύπαρξη προβλήματος στην ποιότητά της. Καίτοι ανέλεγκτη κατ' ουσίαν και αδήλωτη εξάγεται χωρίς προβλήματα με ευθύνη των εμπόρων που πραγματοποιούν ιδιωτικούς ελέγχους και ασφαλώς δεν διακινδυνεύουν την διακοπή της εμπορικής τους δραστηριότητας με την πιθανότητα πρόκλησης ενός προβλήματος δημόσιας υγείας.

Είναι ακόμη γνωστό, τόσο στους παραγωγούς όσο και στις συναρμόδιες υπηρεσίες ότι η λειτουργία του Εθνικού Εργαστηρίου Αναφοράς Βιοτοξινών που εδρεύει στην Θεσσαλονίκη υπήρξε άκρως προβληματική, σε σημείο που τα αποτελέσματα των μετρήσεών του να αμφισβητούνται ευθέως από τους καλλιεργητές και εργαζόμενους στο ίδιο το Εργαστήριο. Έχει ήδη ληφθεί πρόνοια διασφάλισης της αντικειμενικής και αδιάβλητης λειτουργίας του Εργαστηρίου και στον τομέα αυτό δεν πρέπει να υπάρξουν υπαναχωρήσεις και εκπτώσεις. Σε κάθε περίπτωση τα αποτελέσματα των μετρήσεων βιοτοξινών στην περιοχή του Θερμαϊκού Κόλπου τα τελευταία χρόνια αφ' ενός δεν μπορούν να αποτελέσουν πρόκριμμα για την ποιότητα των υδάτων και προϊόντος στην υπό κρίσιν περιοχή.

Ως εκ τούτου η εμμονή για χρονοβόρα επικαιροποίηση της μελέτης, μπορεί να θεωρηθεί προσχηματική εξυπηρετώντας εύλογα μια στρεβλή θεμελιωμένη κατάσταση που διαιωνίζεται.

ΤΕΛΟΣ έχοντας υπόψη ότι εδώ και χρόνια λειτουργούν παράνομα μεγάλος αριθμός μυδοκαλλιεργειών, ΧΩΡΙΣ επιπτώσεις στο υδάτινο περιβάλλον, τότε οι όποιες αντιδράσεις που αγνοούν τα μακροχρόνια πραγματικά δεδομένα, προκαλούν σωρεία από υπόνοιες. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι αποφεύγεται η επικαιροποίηση της μελέτης. Η μη επικαιροποίηση της όμως άμεσα ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΘΕΩΡΗΘΕΙ αιτία για τη μη ολοκλήρωση της αδειοδότησης.

2.4 Οι προτάσεις

- 1- Αρχική Παρατήρηση. Ως προς τους φορείς διαχείρισης των Π.Ο.Α.Υ, όπως ήδη σημειώθηκε στο Κεφάλαιο 1, η απουσία της συμμετοχής παραγωγών στο θεσμικό αυτό όργανο αποτελεί την πρώτη αδυναμία του. Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι επιβάλλεται η συμμετοχή τους. Δεύτερη παρατήρηση. Η δημιουργία τέτοιων θεσμικών οργάνων αυξάνει εύλογα τη γραφειοκρατία (και το κόστος λειτουργίας) χωρίς να είναι ευδιάκριτος ο θετικός απόηχος τους. Τίθεται λοιπόν το ακόλουθο ερώτημα. Εφόσον δεν υφίσταται κάποια κοινοτική δέσμευση, είναι απαραίτητη η ύπαρξη των φορέων διαχείρισης των Π.Ο.Α.Υ; Μάλλον όχι. Οι αρμοδιότητες των φορέων διαχείρισης των Π.Ο.Α.Υ μπορούν να ανατεθούν στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση, η οποία διαθέτει το κατάλληλο προσωπικό και μπορεί κάλλιστα να καλύψει τις όποιες ανάγκες των μυδοκαλλιεργειών (εποπτείας, διαχείρισης κ.λπ). Η ύπαρξη μιας γνωμοδοτικής επιτροπής (μη μισθοδοτούμενης) που θα λειτουργεί στο πλαίσιο του Τμήματος Αλιείας ης Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με συμμετέχοντες μέλη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των πανεπιστημίων, και των παραγωγών, μπορούν να καλύψουν το όποιο κενό γνώσης.
- 2- Ως προς το θεσμικό πλαίσιο και τις προτεινόμενες τροπολογίες αυτές δίνουν τη δυνατότητα για την ίδρυση/εγκατάσταση νέων μονάδων μυδοκαλλιέργειας, κατ' εξαίρεση στις θαλάσσιες περιοχές που δεν έχει συσταθεί ή δεν έχει ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη Π.Ο.Α.Υ, με αιτιολογία την προάσπιση του δημόσιου συμφέροντος, την προστασία του περιβάλλοντος και την οικονομική ανάπτυξη της τοπικής

κοινωνίας, καθώς στον περιορισμό της **αυθαίρετης υδατοκαλλιεργητικής δραστηριότητας** που παρουσιάζεται. Καθ' υπέρβαση, λοιπόν, των υφισταμένων διατάξεων αναφορικά με τη αδειοδότηση των μυδοκαλλιεργειών, έως την σύσταση των Π.Ο.Α.Υ οι άδειες θα εκδίδονται από την Αποκεντρωμένες Διοικήσεις των Περιφερειών και θα βασίζονται στα ήδη υφιστάμενα δεδομένα που δεν έχουν ενσωματωθεί σε ΠΔ και αφορούν στις ήδη χωροθετημένες περιοχές ως ΠΟΑΥ, τις υφιστάμενες περιβαλλοντικές μελέτες και την πραγματική κατάσταση .

- 3- Επιπλέον, η εγκατάσταση νέων μονάδων υδατοκαλλιέργειας επιτρέπεται αποκλειστικά και μόνο στις συγκεκριμένες θέσεις που προβλέπονται στην τεχνική μελέτη της υπό θεσμοθέτηση ΠΟΑΥ. Ο αριθμός αυτός δεν θα είναι πέραν του προβλεπόμενου αριθμού νέων μονάδων, συμπεριλαμβανομένων και των ήδη τυχόν υφισταμένων μονάδων εντός των ορίων της Π.Α.Υ., υπό την προϋπόθεση ότι ο αριθμός των ήδη λειτουργούντων είναι κατώτερος των προτεινομένων.
- 4- Αν η υφιστάμενη κατάσταση (νόμιμες και παράνομες λειτουργούσες μονάδες) δείχνει την ύπαρξη περισσότερων μονάδων από ότι η όποια κατά τόπους μελέτη, τότε προτείνεται η άμεση εκπόνηση συμπληρωματικής μελέτης, με σκοπό την επέκταση των εν λόγω δραστηριοτήτων στο μέλλον με την αύξηση των πλωτών ή των πασσαλωτών μονάδων.

*Η παρούσα πρόταση συντάχθηκε με τη συνδρομή ενός αριθμού μυδοπαραγωγών της Χαλάστρας – Κυμήνων, στελεχών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης της Κεντρικής Μακεδονίας, και της δικηγόρου κας Τ. Σωτηροπούλου. Την ευθύνη της τελικής πρότασης τη φέρει ο γραφείο μου.